

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

**PYSYVÄSTI SÄILYTETTÄVÄT KUNTIEN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON ASIAKIRJATIEDOT**

Suomen Kuntaliitto on kirjeellään 26.9.2017 pyytänyt Kansallisarkistoa määräämään, mitkä kuntien ympäristöterveydenhuollon asiakirjatiedot säilytetään pysyvästi.

Kuntaliiton esitys koskee asiakirjatietoja, joiden säilytysaikaan Kansallisarkisto ei ole aiemmin ottanut kantaa. Lisäksi Kuntaliitto esittää muutoksia Kansallisarkiston 10.2.2003 antamaan päätökseen (KA/346/43/02) kunnallisten viranomaisten ja toimielimien ympäristöterveydenhuollon tehtävistä kertyvien asiakirjojen pysyvistä säilytyksestä.

Päätös perustuu Kuntaliiton esitykseen ja saatuihin lisäselvityksiin. Kuntaliitto ja Vaasan kaupunki ovat antaneet lisätietoja ympäristöterveydenhuollossa kertyvistä asiakirjoista 3.5.2018 ja 10.9.2018 ja 19.2.2019. Täydentäviä tietoja on saatu myös Itä-Suomen aluehallintovirastolta, Raision kaupungilta ja viimeksi Mikkelin kaupungilta 29.3.2020. Seulontapäätöksen ja perustelumuiaston luonnokset olivat kommentoitavana Kuntaliitossa keväällä 2020. Kuntaliiton ja Espoon, Helsingin, Jyväskylän, Mikkelin, Oulun, Tampereen, Turun ja Vantaan kaupunkien asiantuntijien ja ympäristöterveydenhuollon asiantuntijoiden osallistui kommentointiin ja antoivat lisätietoja 22.5. ja 13.8.2020.

Kuntaliiton 26.9.2017 lähettämän seulontaesityksen rakenne ei ollut Kansallisarkiston viranomaisille antaman ohjeistuksen mukainen ja poikkesi Kuntaliiton aiemmista tehtävittäin laadituista seulontaesityksistä. Kuntaliitto päivitti seulontaesitystään tiiviimmäksi ja selveemmäksi 22.5.2020.

Seulontaesitys sisältää ympäristöterveydenhuollon viisi päätehtävää: elintarvikevalvonnan, terveydensuojelun, tupakka- ja nikotiinikorvausasiat, eläinsuojelun, eläinlääkintähuollon. Esityksessä on pyritty yhdistämään kuntien yhteinen tehtäväluokitus ja hallintoasian käsittelyn prosessit, joiden mukaiseen järjestykseen on sijoitettu asiakirjatyyppit. Kunkin asiakirjatyyppin kohdalle on ”tägätty” ympäristöterveydenhuollon tehtävä tai tehtäviä, joihin asiakirjatyyppi voi kertyä. Asiakirjatyypeille on määritelty säilytysaika. Seulontaesitys ei sisällä tietoja ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoidossa käytetyistä tietojärjestelmistä ja niiden tiedoista eikä siinä oteta kantaa asiakirjatietojen säilytysmuotoon.

Esityksessä on kyse seuraavista kunnallisten organisaatioiden ympäristöterveydenhuollon tehtävien asiakirjoista:

**Asiakirjatiedot, joiden säilytysaikaan Kansallisarkisto ei ole aiemmin ottanut kantaa:**

11 02 08 01 (Ohjaus) suunnitelma: Häiriötilanteisiin varautuminen

Esitetty säilytysaika: säilytetään määräaika

Tägäys: elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakka- ja nikotiiniasiat, eläinsuojelu, eläinlääkintähuolto.

11 02 08 01 (Ohjaus) sopimus: Ensisaapumisvalvontasopimus

Esitetty säilytysaika: voimassaoloaika

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

Tägåys: elintarvikevalvonta

11 02 08 03 (Käsittely ja ylläpito) Hakemus: Asuntoyhteisön tupakointikielto, tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti, nikotiinivalmisteiden myynti

Esitetty säilytysaika: hakemukset sekä tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja nikotiinivalmisteiden myyntiä koskevat päätökset voimassaoloaika + 5 v; tupakointikieltopäätökset säilytetään pysyvästi.

Tägåys: tupakka- ja nikotiiniasiat

11 02 08 03 (käsittely ja ylläpito) Ilmoitus: Ilmoitus alkutuotantopaikasta

Esitetty säilytysaika: voimassaoloaika

Tägåys: elintarvikevalvonta

11 02 08 04 (Päätös) Päätös: Vesilaitosten riskien hyväksyminen

Esitetty säilytysaika: säilytetään pysyvästi

Tägåys: elintarvikevalvonta, terveydensuojelu

11 02 08 04 (Päätös) Todistus: rehunvientitodistukset

Esitetty säilytysaika: voimassaoloaika + 10 v

Tägåys: elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, eläinsuojelu, eläinlääkintähuolto

11 02 08 04 (Päätös) Todistus: Alusten saniteettitoimenpiteistä tehdyt todistukset ja niistä vapauttamisesta tehdyt todistukset

Esitetty säilytysaika: voimassaoloaika + 10 v

Tägåys: terveydensuojelu

11 02 08 04 (Päätös) Todistus: Vastaanottotodistus

Esitetty säilytysaika: voimassaoloaika + 10 v.

Tägåys: elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakka- ja nikotiiniasiat, eläinsuojelu, eläinlääkintähuolto

11 02 08 05 (Valvonta ja seuranta) Suunnitelma: Valvontasuunnitelma

Esitetty säilytysaika: säilytetään pysyvästi

Tägåys: elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakka- ja nikotiiniasiat, eläinsuojelu, eläinlääkintähuolto

11 02 08 05 (Valvonta ja seuranta) Arviointi: Valvontasuunnitelman arviointiraportti

Esitetty säilytysaika: säilytetään pysyvästi

Tägåys: elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakka- ja nikotiiniasiat, eläinsuojelu, eläinlääkintähuolto

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

**Asiakirjatiedot, joiden kohdalla Kuntaliitto esittää muutoksia Kansallisarkiston päätökseen (KA/346/43/02):***Pysyvästä säilytyksestä määräaikaiseen*

11 02 08 01 (Ohjaus): Lakisääteisen tiedotus-, ohjaus- ja neuvontatyön tuloksena syntyvät asiakirjat (mm. kunnan laatimat ohjeet, esitteet, tiedotteet)

Esitetty säilytysaika: ohjeet ja esitteet 10 v., tiedotteet säilytetään pysyvästi.

Tägäys: elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakka- ja nikotiiniasiat, eläinsuojelu, eläinlääkintähuolto

*Määräaikaisesta säilytyksestä pysyvään*

11 02 08 04 (Päätös) Ruumiinsiirtotodistukset, ruumiinkuljetusluvut

Esitetty säilytysaika: säilytetään pysyvästi

Tägäys: terveydensuojelu

**Kuntien ympäristöterveydenhuollon tehtävät**

Ympäristöterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä, jonka tehtävänä on vähentää, poistaa ja ehkäistä ympäristöperäisiä terveysriskejä. Se on osa ennalta ehkäisevää perusterveydenhuoltoa, jossa riskit huomioon ottaen valvotaan ihmisen terveyteen vaikuttavaa elinympäristöä. Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelun, elintarvikkeiden, tupakkalain ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut. Tavoitteena on hyvälaatuinen talousvesi, terveellinen asuin- ja elinympäristö, turvalliset elintarvikkeet, terveet ja hyvinvoivat eläimet sekä toimiva eläinlääkintähuolto.

Ympäristöterveydenhuollon lakeja ovat erityisesti terveydensuojelulaki (763/1994), elintarvikelaki (763/1994), elintarvikelaki (23/2006), tupakkalaki (549/2016) ja eläinlääkintähuoltolaki (765/2009). Eläinlääkintälaki kattaa eläinlääkäripalvelut sekä valtion toimeksiantotehtävänä kunnan ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden hoitamat eläintautilain (441/2013), eläinsuojelulain (247/1996), eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (51/2015), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) ja eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) mukaiset tehtävät. Kunnan viranomaisen käyttää merkittävää toimeenpanovaltaa näissä laeissa.

Kuntien ympäristöterveydenhuolto valvoo tupakkalain valvonnan ohessa myös nikotiininsteiden myyntiä lääkelain (395/1987) nojalla. Maataloustuotteiden markkinajärjestelyistä annettu laki (999/2012) osoittaa kunnalle tehtäviä elintarvikkeiden kaupan pitämistä koskevien vaatimusten valvonnassa.

Kuntien ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ovat:

- tupakka- ja terveydensuojelulain mukainen valvonta
- nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta lääkelain mukaan
- elintarvikevalvonta: elintarvikevalvonnan yleinen organisointi, ensisaapumisvalvonta, eläinten lääkitsemisen valvonta

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

- eläinten terveys- ja hyvinvointi: eläintautien vastustaminen, eläinten kuljetusten valvonta, eläinten rekisteröinnin ja merkitsemisen valvonta, eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden siirtojen, maahantuonnin ja maastaviennin valvonta, sivutuotevalvonta
- eläinlääkintähuolto ja eläinlääkäripalvelut.

Kuntien ympäristöterveydenhuollon tehtäviin ovat kuuluneet myös kuluttaja- ja turvallisuusvalvonta ja kemikaalivalvonta. Kemikaaliviranomaisen valvontatehtävät siirrettiin kunnilta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle Tukesille vuonna 2014. Hieman myöhemmin, 1.5.2016 alkaen, kuluttajapalvelujen turvallisuusvalvonnan tehtävät keskitettiin Tukesille.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) mukaan kunnan on järjestettävä ympäristöterveydenhuollon palvelut alueellaan sen mukaan, mitä ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetussa laissa (410/2009) säädetään. Viimeksi mainitun lain mukaan kunnalla on oltava ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämiseksi sekä tarkoituksenmukaisen työnjaon ja erikoistumisen mahdollistamiseksi vähintään 10 henkilötyövuotta vastaavat resurssit. Jos kunnalla ei ole käytettävissään 10 henkilötyövuotta, on toiminta järjestettävä useamman kunnan kanssa muodostettavalla yhteistoiminta-alueilla. Osa kunnista huolehtii ympäristöterveydenhuollosta itsenäisesti ja osa on järjestänyt sen kuntien välisenä yhteistyönä yhteistoiminta-alueista annetun lain mukaisesti. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita on tätä nykyä 62.

Muita ympäristöterveydenhuollon viranomaisia ovat keskusvirastot ja aluehallintovirastot. Maa- ja metsätalousministeriön alainen Ruokavirasto syntyi 1.1.2019, kun Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja Maaseutuvirasto sekä osa Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskusta (Mitpa) yhdistettiin uudeksi virastoksi. Ruokavirasto edistää, valvoo ja tutkii elintarvikkeiden turvallisuutta ja laatua, eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvinterveyttä sekä maa- ja metsätalouden tuotantoon käytettäviä lannoitevalmisteita, rehuja ja kasvinsuojeluaineita ja lisäysaineistoja eli siemeniä ja taimiaineistoa. Ruokaviraston tehtävänä on myös kehittää ja ylläpitää maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmiä, kehittää sähköisiä asiointipalveluja, ylläpitää ja kehittää oman toimialan rekistereitä sekä tuottaa tietohallinnon palveluita maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastoille ja laitoksille sekä muille julkishallinnon tahoille.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira valvoo sosiaali- ja terveydenhuollon, alkoholielinkeinojen ja ympäristöterveydenhuollon toiminnan asianmukaisuutta. Valvira myöntää sosiaali- ja terveydenhuollon lupia ja ohjaa aluehallintovirastoja ja kuntien viranomaisia terveydensuojelulain ja tupakkalain valvonnassa.

Ruokavirasto ja Valvira laativat yhdessä ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman. Valvontaohjelma määrittelee yhteiset periaatteet elintarviketurvallisuuden, terveydensuojelun, tupakkavalvonnan ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimialojen valvontaohjelmille sekä ympäristöterveydenhuollon kunnallisten valvontaviranomaisten valvonnalle. Valvontaohjelma ohjaa kuntia ympäristöterveydenhuollon valvonnan suunnittelussa ja toimeenpanossa.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes ohjasi kuntia kuluttajaturvallisuusvalvonnassa ja kemikaalivalvonnassa.

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

Aluehallintovirastot ovat ympäristöterveydenhuollon alueellisia lupa- ja valvontaviranomaisia. Ne ohjaavat ja valvovat kunnallisten ympäristöterveydenhuollon viranomaisten toimintaa sekä arvioivat ja valvovat kuntien ympäristöterveydenhuollon järjestämistä. Aluehallintovirastot käsittelevät ympäristöterveydenhuollon lupia ja ilmoituksia sekä kantelut, jotka koskevat kuntien ympäristöterveydenhuollon viranomaisia ja eläinlääkäreitä.

Kunnat ovat ympäristöterveydenhuollon keskeisiä operatiivisia toimijoita. Keskusvirastojen, aluehallintovirastojen ja kuntien ympäristöterveydenhuollon tehtävät ja vastuut on säädöksissä ja määräyksissä määritelty siten, ettei eri toimijoilla ole samoja tehtäviä. Toimijoille ei pääsääntöisesti kerry samoja asiakirjoja.

### **Ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmät**

Tiedot kuntien ja keskusviranomaisten tietojärjestelmistä perustuvat kuntien ja keskusviranomaisten valvontasuunnitelmiin ja tietosuojaselosteisiin.

#### *Kuntien omat ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmät*

Kunnat käyttävät ympäristöterveydenhuollon tehtävissä kertyvien asiakirjatietojen hallinnassa asianhallintajärjestelmiä, asiakirjajärjestelmiä, diaareja ja excel-pohjaisia rekistereitä, joihin kirjataan esimerkiksi saapuneet asiakirjat, jotka liittyvät päätöksiin, lausuntoihin, todistusten antamiseen, lupien muutoksiin, ja lautakunnan tai jaoston käsittelyyn menevät asiakirjat.

Kunnilla on myös räätälöityjä ympäristöterveydenhuollon järjestelmiä, joihin kunnat ovat kirjanneet ja keränneet Ruokaviraston ja Valviran KUTI- ja YHTI-määräysten (nykyään VATI-määräysten) mukaan tietoja valvontakohteista. Järjestelmiä on kolme: Terakuun TerveKuu -järjestelmä, Digian Tarkastaja -järjestelmä ja CGI:n Facta Ympäristö -järjestelmä. Järjestelmiin voidaan kirjata tiedot valvontakohteista, tietoja kohteesta ja sen muutoksista, tarkastuksista, tarkastuspöytäkirja, toimenpiteet ja näytteidenotot, työajan käytön ja laskutuksen tiedot. Järjestelmiä on voitu integroida muihin tietojärjestelmiin kuten reskontraan.

Kuntien eläinlääkäreillä on käytössä eläinlääkintäohjelmia, joita ovat esimerkiksi Provet-, KliniQ- ja Elo-eläinlääkäriohjelmisto. Monet kunnat ovat viime vuosina hankkineet ympäristöterveydenhuollon käyttöön valtakunnallisen selainpohjaisen LaatuNet -laadunhallintajärjestelmän. Se sisältää valtakunnallisia toimintaohjeita, laatuksiteereitä ja mittareita.

#### *Kuntien tiedot valtakunnallisissa, valtionhallinnon tietojärjestelmissä*

Kunnat siirtävät omista valvontatietojärjestelmistään niihin kerättyjä tietoja rajapintojen kautta valtakunnallisiin KUTI-, YHTI- ja VYHA- järjestelmiin. KUTI on Ruokaviraston keskitetty valtakunnallinen elintarvikekohteiden ja valvontatietojen tietojärjestelmä. YHTI on Valviran ja Tukesin yhteinen keskitetty terveydensuojelun, kuluttajaturvallisuuden ja tupakkalain valvontakohteiden ja valvontatietojen tietojärjestelmä.

VYHA on Sosiaali- ja terveysministeriön ylläpitämä ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä. Sitä käytetään valvontaa ja valvontayksikköä

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

koskevien tietojen keräämiseen. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi henkilöresurssit, valvontasuunnitelma ja sen sanallinen arviointi. VYHA-järjestelmää kehitetään arviointi- ja ohjauskäyntien dokumentointiin ja raportointiin.

Kansallisarkisto ei ole ottanut kantaa KUTI-/YHTI ja VYHA – järjestelmien tietojen säilytysarvoon.

#### *VATI –tietojärjestelmä*

Vati-tietojärjestelmä on ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä. Järjestelmä on luotu Sosiaali- ja terveysministeriön, Maa- ja metsätalousministeriön, Valviran ja Ruokaviraston yhteisessä VATI-hankkeessa. Tietojärjestelmäkokonaisuuden on tuottanut Maanmittauslaitoksen Tietotekniikkapalvelukeskus Mitpa. VATI:n käyttäjiä ovat keskusviranomaiset, aluehallintoviranomaiset, kunnat, Tulli ja Puolustusvoimat. Ruokaviraston ylläpitämän ja hallinnoiman järjestelmän perustoiminnot otettiin käyttöön 21.1.2019.

VATI-tietojärjestelmä on tietovaranto ja käyttöliittymä, joka kattaa ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelulain, elintarvikelain ja tupakkalain ympäristöterveydenhuollon tehtävät, prosessit ja toiminnot. VATI:ssa hallinnoidaan muun muassa valvontakohteita, -toimenpiteitä ja suunnitelmia sekä tehdään näihin liittyvää seurantaa ja raportointia. Tavoitteena on tallentaa kaikki ympäristöterveydenhuollon tiedot VATI-tietovarantoon. VATI on korvannut keskitetyn KUTI/ YHTI-valvontatietovaraston ja sen käyttöliittymänä toimineet ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmät (Tarvekuu, Tarkastaja ja Facta Ympäristö). Kuntien valvontasuunnitelmista käy ilmi, että nämä tietojärjestelmät ovat kunnissa vielä selailukäytössä.

VATI Core -tietojärjestelmässä on Laari-niminen osajärjestelmä, jonka tietosisältö koostuu kuntien vanhojen tietojärjestelmien tiedoista. Kuntien järjestelmistä siirretään toiminnassa tarvittavat elintarvikevalvonnan, terveydensuojelun, tupakkavalvonnan ja nikotiinivalmisteiden valvonnan tiedot Laariin, jossa viranomaiset voivat katsella vanhojenvalvontajärjestelmien tietoja. Laarissa ei voi muokata vanhoja tietoja eikä kirjata uusia. Tiedonsiirto kuntajärjestelmistä Laariin alkoi vuoden 2018 aikana. Kaikki kunnat eivät ole halunneet siirtää valvontajärjestelmiensä tietoja Laariin.

VATI-hankkeessa on pohdittu kolmea vaihtoehtoa VATI-järjestelmän pysyvästi säilytettävien tietojen säilyttämiseksi:

- 1) Kaikki ympäristöterveydenhuollon asiakirjatiedot säilytetään kuntien järjestelmissä.  
Tällöin pysyvästi säilytettävät asiakirjatiedot säilytetään pysyvästi kuntien järjestelmissä. VATI -tietojärjestelmistä ajetaan dokumentit tiedostoiksi ja tallennetaan kunnan arkistoon.
- 2) Kaikki ympäristöterveydenhuollon asiakirjatiedot tallennetaan Vatin käyttämään sähköiseen arkistoon.  
Kaikki ympäristöterveydenhuollon tehtävien asiakirjat tallennettaisiin Vatin Sähköinen arkisto-palveluun. Myös Vatin ulkopuoliset asiakirjat tallennettaisiin sähköiseen arkistopalveluun. Kunnat eivät säilyttäisi ympäristöterveydenhuollon asiakirjoja omissa järjestelmissään.
- 3) VATI-tietojärjestelmän tuottamat tiedot säilytetään VATI-järjestelmän Sähköinen arkisto-palvelussa, mutta muut asiakirjat kuntien järjestelmissä.



Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

Toistaiseksi hankkeessa on päädytty siihen, että kunnat vastaavat asiakirjatietojensa säilyttämisestä. Kuntaliiton 19.5.2020 vastauksen mukaan useimmat kunnat ovat luopuneet kuntakohtaisista ympäristöterveydenhuollon järjestelmistä ja ovat siirtyneet käyttämään VATI-järjestelmää. VATI-järjestelmä ei täytä tiedonhallintalain (906/2019) pykälien 25 ja 26 vaatimuksia asioiden ja asiakirjojen rekisteröinnistä eikä siinä ole mahdollista säilyttää viranomaisen laatimia tai sille saapuneita asiakirjoja pysyvästi sähköisessä muodossa. Esimerkiksi Mikkelin kaupungissa terveystarkastajat laativat tarkastuskertomukset VATI-järjestelmässä, mutta tallentavat ne kaupungin CaseM-asianhallintajärjestelmään. VATI-järjestelmässä ei toistaiseksi ole rajapintoja kuntien asiankäsittely- ja säilytysjärjestelmiin. Niinpä kunnat joutuvat käyttämään ympäristöterveydenhuollon asioiden ja asiakirjojen rekisteröintiin, päätöksentekoon ja säilyttämiseen toista tietojärjestelmää.

Tässä päätöksessä ei oteta kantaa VATI -järjestelmän tietojen säilyttämiseen (arkistointiin), vaan tietojen arvonmääritys tehdään myöhemmin. Kansallisarkisto ohjaa tarvittaessa seulontaesityksen laadintaa ja osallistuu mielellään ympäristöterveydenhuollon tehtävissä kertyvien asiakirjatietojen säilytysratkaisujen selvittämiseen pysyvästi säilytettävien tietojen osalta.

#### *Muut keskusvirastojen ja muiden toimijoiden tietojärjestelmät*

Edellä mainittujen järjestelmien lisäksi kunnat käyttävät ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoidossa muita tietojärjestelmiä. Kuntien valvontasuunnitelmien sekä keskusvirastojen valtakunnallisten valvontaohjelmien mukaan kunnat käyttävät ainakin seuraavia järjestelmiä: Elite, Elvis, Eläintenpitäjien rekisteri, Eläintietojärjestelmä, Kartturi, Naseva, Pikantti, Rymy, Sikava, Traces, Turre, Vesiviljelyrekisteri.

Elite, Elvis, Eläintenpitäjien rekisteri, Eläintietojärjestelmä, Kartturi, Pikantti, Rymy ja Vesiviljelyrekisteri ovat Ruokaviraston omistamia tietojärjestelmiä.

Elite on eläinlääkintähuollon ja elintarvikehygienian tietojärjestelmä. Se sisältää mm. eläinlääkäri-, eläinlääkintä-, eläinlääkintä- ja lääkevalmisterekisterit. Elite korvataan asteittain monipuolisemmalla Elvi-järjestelmällä, joka on eläinlääkintähuollon perustietojärjestelmä. Toistaiseksi Elvi on Ruokaviraston ja aluehallintovirastojen käytössä, mutta tarkoitus on laajentaa sen käyttö kunnaneläinlääkäreille.

Elvis on aktiivikäytöstä poistunut eläinten hyvinvointisovellus, joka on edelleen selattavissa. Eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvät toiminnallisuudet on siirretty Elviin.

Eläintenpitäjien rekisteri on eläintenpitäjien ja pitopaikkojen rekisteröintijärjestelmä. Järjestelmää käyttävät Ruokaviraston lisäksi aluehallintovirastot, Ely-keskukset, kuntien eläinlääkärit ja maaseutuviranomaiset.

Eläintietojärjestelmä on eläintietojen ilmoittamisjärjestelmä, jonka ensimmäinen osio, lammas- ja vuohirekisteri, otettiin käyttöön vuonna 2008. Järjestelmää käyttävät eläintenpitäjät, eläimien välittäjät, teurastamot, aluehallintovirastot, Ely-keskukset, Ruokavirasto, Maanmittauslaitos ja Maa- ja metsätalousministeriö.

Kartturi-sovelluksessa hallinnoidaan helposti leviävien eläintautien vastustustoimenpiteitä. Kartturi-sovelluksessa piirretään karttapohjalle rajoitusvyöhykkeet sekä haetaan vyöhykkeeltä tilat,

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

joilla on taudille herkkiä eläinlajeja. Kartturilla voidaan tehdä raportteja ja listoja tietyn alueen eläintenpitopaikoista. Kartturia käyttävät Ruokavirasto, aluehallintovirastojen läänineläinlääkärit, kunnaneläinlääkärit ja valvontaeläinlääkärit.

Pikantti (entinen Eviranet) on vain viranomaisille suunnattu suljettu verkkopalvelu, joka tehostaa Ruokaviraston toimialan viranomaisten välistä viestintää. Pikantissa jaetaan esimerkiksi ohjeita ja tulkintoja ja siellä on virtuaalisia työryhmätiloja viranomaisten yhteistyötä varten.

Rymy-tietojärjestelmä on Ruokaviraston ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen yhteinen raportointijärjestelmä, joka toimii elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden epäily- ja selvitysilmoitusten vastaanotto- ja jakelujärjestelmänä sekä kansallisena ruokamyrkytyssepidemiarekisterinä. Ruokavirasto ylläpitää kansallista ruokamyrkytyssepidemiarekisteriä.

Vesiviljelyrekisteri on Ruokaviraston omistama vesiviljelyeläinten pitäjien ja pitopaikkojen rekisteröintiin tehty sovellus. Sovelluksella rekisteröidään kaikki kalojen, rapujen ja simpukoiden pitäjät lukuun ottamatta sellaisia koristevesieläinten pitäjiä, joiden eläimet pidetään suljetuissa pitopaikoissa, joista ei ole vesiyhteyttä luonnonvesiin. Vesiviljelyrekisterin pitopaikat ovat valvontaeläinlääkärien käytettävissä Kartturissa.

Kansallisarkisto on viimeksi arvioinut Eviran tietojärjestelmien tietojen pysyvää säilytystä päätöksessään (AL/7383/07.01.01.03.01/2012). Edellä mainituista tietojärjestelmistä päätöksessä on mainittu vain eläinlääkärekkisteri, joka on osa eläinlääkintöhallinnon Elite-tietojärjestelmää. Seulontamuistiossa esitetään, että eläinlääkärekkisteri säilytetään pysyvästi paperimuodossa vuosilta 2002 – 2014 ja todetaan, että pysyvä sähköinen säilyttäminen on huomioitava uuden järjestelmän kehittämisessä.

Naseva ja Sikava ovat Eläintautien torjuntayhdistyksen omistamia ja ylläpitämiä selainpohjaisia sovelluksia, joita käyttävät nauta- ja sikatilat, eläinlääkärit, meijerit, teurastamot ja neuvonta. Naseva on nautatilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä. Sikava on sikaloiden terveyslukuusrekisteri.

Traces (Trade Control and Expert System) on Euroopan unionin komission ylläpitämä, internetissä toimiva järjestelmä muun muassa elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden jäljitettävyyden ja valvonnan varmistamiseksi EU:n jäsenvaltioiden välisissä siirroissa, tuonnissa EU:n ulkopuolisista maista sekä viennissä EU:n ulkopuolisiin maihin. Järjestelmässä laaditaan sisämarkkinakaupassa vaadittavat terveystodistukset ja sivutuotteiden kaupalliset asiakirjat sekä eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen rajatarkastustodistus. Traces-järjestelmää käyttävät kunnat, aluehallintovirastot, maa- ja metsätalousministeriö, Tulli, Ruokavirastot ja toimialan toimijat.

Kunnat käyttävät myös Valviran Turre-rekisteriä, joka on tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäis- ja myyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri. Tässä rekisterissä kunnat käsittelevät tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myyntilupihakemuksia ja tekevät niitä koskevia lupapäätöksiä sekä käsittelevät tukkumyynti-ilmoituksia. Turre-rekisterin rekisteriselosteen mukaan rekisteri avattiin kuntien käyttöön myyntilupien osalta 4.5.2009 ja tukkumyynti-ilmoitusten osalta 15.8.2016. Kansallisarkisto ei ole tehnyt arvonmääritystä Turre-rekisterin tiedoille.



Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

Koska Kansallisarkisto ei ole vielä arvioinut näiden yhteiskäyttöisten tietojärjestelmien tietojen säilytysarvoa, tässä päätöksessä arvioidaan ainoastaan kuntatoimijoiden omaa ympäristöterveydenhuollon asiakirjatietojen pysyvää säilytysarvoa.

### Kuntien ympäristöterveydenhuollon asiakirjatietojen säilytysmuoto

Kuntien asiakirjatietojen pysyvä sähköinen säilyttäminen on edellyttänyt Kansallisarkiston tekemää, yleensä tietojärjestelmäkohtaista, seulontapäätöstä (säilytysmuotopäätöstä), jossa on todennettu kuntatoimijan valmius ottaa digitaaliset asiakirjatiedot metatietoineen talteen ja säilyttää ne annettujen määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Asiankäsittelyjärjestelmien tietojen kohdalla on pääsääntöisesti edellytetty SÄHKE2-määräysten noudattamista. JHS 191 – suosituksessa ”Tiedonohjaussuunnitelman rakenne” määritelty tiedonohjaussuunnitelman rakenne ja sen pakolliset metatiedot täyttävät Kansallisarkiston SÄHKE2-normin vaatimukset. Kuntatoimijoita koskevissa vuoden 2016 yleispäätöksissä ei kuitenkaan ole edellytetty SÄHKE2-määräyksen noudattamista. Rekisteri- ja tietokantatietojen osalta Kansallisarkisto on tietojärjestelmäkohtaisesti päättänyt tietojen pysyvistä sähköisestä säilyttämisestä.

Tiedonhallintalain voimaantumisen myötä julkishallinnon toimijoilla on lakisääteinen velvoite säilyttää pysyvästi säilytettävät ja arkistoitavat tiedot sähköisesti. Arkistolaki (831/1994) puolestaan velvoittaa Kansallisarkistoa määräämään, miten pysyvästi säilytettävien asiakirjojen säilyminen turvataan (11§). Laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnasta (13/2000), jonka muutokset tulivat voimaan 1.1.2020, todetaan: ”Sähköinen asiakirja on arkistoitava siten, että sen alkuperäisyys ja säilyminen sisällöltään muuttomattomana voidaan myöhemmin osoittaa. Kansallisarkisto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa säädettyjen vaatimusten teknisistä toteuttamistavoista (§21 Arkistointi).” Arkistointi tarkoittaa tässä yhteydessä arkistolain mukaista asiakirjojen ja tietojen pysyvää säilyttämistä.

Kansallisarkiston Sähköinen arkistopalvelu tarjoaa valtionhallinnolle sähköisen säilyttämisen ja arkistoinnin palvelua, luotettavaa digitaalista arkistointia. Palvelu on tarkoitettu alkuun digitaalisen, pysyvään säilytykseen määrätyn aineiston säilyttämiseen ja arkistointiin. Siirron edellytyksenä on, että siirrettävä aineisto täyttää Kansallisarkiston vaatimukset, jotka aineistolle on asetettu kulloinkin voimassa olevassa määräyksessä (SÄHKE2) ja siirto-ohjeessa. Myös sellaisia aineistoja, jotka eivät täytä SÄHKE2-määräyksen vaatimuksia, voidaan siirtää, jos ne ovat muunnettavissa siirto-ohjeen mukaisesti pitkäaikais säilytykseen soveltuvaan muotoon. Siirto-oikeus ei koske kuntatoimijoita.

### Ympäristöterveydenhuollon tehtävissä syntyvien asiakirjatietojen arvonmääritys

Seulontaesityksessä mainittujen asiakirjojen pysyvää säilytysarvoa arvioitaessa niitä on verrattu Kansallisarkiston seulontapoliittisiin ja seulontastrategisiin tavoitteisiin, jotka on vahvistettu Kansallisarkiston strategiassa 2025 sekä arkistolaitoksen seulontapolitiikka- ja seulontastrategia-asiakirjoissa (AL/21220/07.01.01.03.00/2012). Asiakirjatietojen pysyvää säilytysarvoa arvioitaessa on otettu huomioon myös kyseisen tehtävän yhteiskunnallinen merkittävyys tutkimuksen ja muun käytön kannalta sekä informaatioarvo eli asiakirjatietojen merkitys yhteiskuntaa, yhteiskunnallisia prosesseja ja ilmiöitä yleisesti dokumentoivina aineistoina. Ympäristöterveydenhuolto on

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

kokonaisuudessaan tärkeä yhteiskunnallinen tehtävä, jonka merkitys on viime vuosina vain kasvanut. Aluehallintovirastojen seulontapäätöksissä on päädytty melko kattavaan ympäristöterveydenhuollon asiakirjatietojen pysyvään säilyttämiseen.

Kansallisarkisto ei ota kantaa määräajan säilytettävien asiakirjojen säilytysaikoihin.

*11 02 08 01 (Ohjaus) suunnitelma: Häiriötilanteisiin varautuminen*

Häiriötilanteisiin varautumissuunnitelmassa on kyse terveydensuojelulain (763/1994) 8 §:n (11.11.2016/942) tarkoittamasta suunnitelmasta. Pykälän mukaan kunnan ympäristöterveydenhuollon viranomaisen on yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa laadittava suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi. Toimintaa on suunniteltava ennakolta ja sitä on harjoiteltava siten, että häiriötilanteessa pystytään ehkäisemään, selvittämään ja poistamaan häiriön aiheuttamat terveyshaitat, häiriön vaikutukset saadaan rajoitettua mahdollisimman vähäisiksi ja häiriöstä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti.

Ympäristöterveyden erityistilanteisiin varautuminen on keskeinen kunnan vastuulla oleva ympäristöterveydenhuollon tehtävä. Suomen Kuntaliitto esittää häiriötilanteisiin varautumissuunnitelmille määräaikaista säilyttämistä, koska kyse on jatkuvasti päivittyvästä asiakirjasta. Varautumissuunnitelmaa päivitetään tiheästi ja uusi suunnitelma korvaa aina edellisen. Esitän, että varautumissuunnitelmat säilytetään määräajan.

*11 02 08 01 (Ohjaus) sopimus: Ensisaapumisvalvontasopimus*

Ensisaapumisvalvonta on elintarvikevalvontaa, joka kohdistuu Euroopan unionin jäsenmaista sekä erityissopimusmaista Suomeen toimitettaviin eläimistä saataviin elintarvikkeisiin. Sen tarkoituksena on turvata elintarvikkeiden elintarvikehygieeninen laatu ja estää eläintautien leviäminen niiden välityksellä. Ensisaapumisvalvonta valtiollistettiin vuonna 2008. Evira vastaa ensisaapumisvalvonnan suunnittelusta ja ohjauksesta. Elintarvikelain (23/2006) 42 §:n mukaan Evira tekee kunnan kanssa sopimuksen, jossa kunta sitoutuu huolehtimaan ensisaapumisvalvonnasta alueellaan.

Ensisaapumisvalvontasopimukset ovat mielestäni määräajan säilytettäviä asiakirjoja, koska sopimukseen ei dokumentoida varsinaista valvontatoimintaa.

*11 02 08 03 (Käsittely ja ylläpito) Hakemus: Asuntoyhteisön tupakointikielto, tupakkatuotteiden ja nikotiininsteiden vähittäismyynti, nikotiinivalmisteiden myynti*

Tupakkalain (549/2016) kokonaisuudistuksen myötä asuntoyhteisö voi hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin (79 §, 1 mom). Asuntoyhteisön tulee kuulla tilan haltijoita ennen hakemuksen tekemistä. Kunnan on 79 §:n 2 momentin mukaan määrättävä tupakointikielto asuinhuoneiston asuintilaan, jos huoneistosta voi sen rakenteen tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Kunnan on peruutettava määräämänsä tupakointikielto

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynnistä säädetään tupakkalain 7. luvussa. Kunta myöntää tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntiluvan kirjallisesta hakemuksesta (45 §). Kunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan määräajaksi tai pysyvästi (97 §).

Lääkelain (395/1987) 54 a §:n mukaan kunta myöntää kirjallisesta hakemuksesta luvan nikotiinivalmisteiden myyntiin. 54 c §:n mukaan kunta voi peruuttaa nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvan määräajaksi tai kokonaan.

Esitän, että kunnan päätökset tupakointikiellon määrittämisestä asuntoyhteisöön ja tupakointikieltopäätöksen peruuttamisesta säilytetään pysyvästi.

Esitän, että määräajan säilytetään:

- kunnan päätökset tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntiluvan myöntämisestä ja peruuttamisesta
- kunnan päätökset nikotiinivalmisteiden myyntiluvasta ja myyntiluvan peruuttamisesta
- asuntoyhteisön tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koskevat hakemukset
- tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden ja nikotiinivalmisteiden myyntilupaa koskevat hakemukset.

Esitän hakemusten sekä tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja nikotiinivalmisteiden myyntilupaa ja myyntiluvan peruuttamista koskevien päätösten määräaikaista säilytystä, koska niissä on kyse rutiiniluonteisesta tehtävästä.

Esitän kuitenkin, että kunnan päätökset tupakointikiellon määrittämisestä asuntoyhteisöön ja tupakointikiellon peruuttamisesta säilytetään pysyvästi, koska näissä päätöksissä ovat vastakkain yksilön vapaus ja yleinen etu.

*11 02 08 03 (Käsittely ja ylläpito) Ilmoitus: Ilmoitus alkutuotantopaikasta*

Elintarvikelain 22 §:n mukaan elintarviketoimijan on ilmoitettava kunnan valvontaviranomaiselle alkutuotantopaikasta ja siellä harjoitettavasta toiminnasta. Kunnan viranomaisen on ilmoitettava toimijalle ilmoituksen saamisesta.

Ilmoitus alkutuotantopaikasta ja kunnan ilmoitus sen vastaanottamisesta ovat mielestäni määräajan säilytettäviä ilmoitusasiakirjoja, jotka eivät erityisesti dokumentoi varsinaista toimintaa.

*11 02 08 04 (Päätös) Päätös: Vesilaitosten riskiarvioinnin hyväksyminen*

Terveysuojelulain 20 §:n 2 mom:n mukaan talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan ja talousveden valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Riskienarviointi vaatii kunnan terveysuojeluviranomaisen hyväksynnän (20 §, 3 mom).

Vesilaitosten riskienarviointi ja niiden hyväksyminen on uusi tehtävä, sillä riskienarviointia koskeva velvoite tuli voimaan 27.10.2017. Kuntien terveysuojeluviranomaisten ja vesilaitosten käytännöt eivät ole vielä vakiintuneet. Riskienarvioinnin hyväksymisessä on otettava huomioon,

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

että riskienarviointi ei tule täysin valmiiksi, vaan riskit, niiden hallintakeinot ja hallintakeinojen seurantamenetelmät elävät. Riskienarviointi on jatkuva prosessi, hyväksymisen jälkeen vesilaitosten riskienarviointia joudutaan päivittämään. On tärkeää osoittaa, että vesihuoltolaitoksella on EU-lainsäädännön edellyttämä viranomaisen hyväksymä riskienarviointi. Valviran antaman talousvesiasetuksen soveltamisohjeen mukaan ensimmäisen hyväksymisen jälkeen riskienarvioinnin ajantasaisuus arvioidaan jokaisen suunnitelmallisen tarkastuksen yhteydessä ja hyväksyminen tapahtuu kirjaamalla asia tarkastuskertomukseen.

Seulontaesityksessä tarkoitettu päätös vesilaitosten riskienarvioinnin hyväksymisestä tarkoittaa hallinnollista muutoksenhakukelpoista päätöstä silloin, kun riskiarviointi hyväksytään ensimmäisen kerran. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen päätökset talousvettä toimittavan laitoksen riskienarvioinnista ovat mielestäni pysyvästi säilytettäviä asiakirjoja toiminnon merkittävyyden sekä todistus- ja informaatioarvon näkökulmasta. Talousvettä toimittavien vesilaitosten tarkastuskertomukset, joissa yhtenä asiana merkitään, että riskienarviointi on hyväksytty, ovat Kansallisarkiston seulontapäätöksen 10.2.2003 (KA/346/43/02) mukaan määräajan säilytettäviä asiakirjoja. Kuntaliiton oppaan nro 16 yleisen terveydensuojelun mukaiset valvontatehtävät 16.2.3. kohdassa talousvedet, sivulla 13, tarkastuspöytäkirjojen ja -kertomusten säilytysajaksi on määriteltävy voimassaoloaika ja oma tarve. Esitän, että vesilaitosten tarkastuskertomukset siirretään määräajaisesta pysyvään säilytykseen, sillä vesihuolto kuuluu yhteiskunnan perusinfrastruktuuriin.

#### *11 02 08 04 (Päätös) Todistus: rehunvientitodistukset*

Tässä seulontaesityksessä rehunvientitodistuksella tarkoitetaan virkaeläinlääkärin myöntämää vientieräkohtaista eläinlääkintötodistusta eläinperäisten rehujen viennistä Euroopan unionin ulkopuolelle. Eläintautilain (441/2013) 71 §:n mukaan muuhun kuin jäsenvaltioon vietävien eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden mukana vaadittavan virallisen eläinlääkintötodistuksen antaa toimijan pyynnöstä kunnan eläinlääkäri.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (832/2013) Euroopan unionin ulkopuolelle vietäville eläimille ja eläimistä saaduille tuotteille asettamista eläintautivaatimuksista ja tehtävistä 8 §:ssä todetaan, että eläinlääkintötodistuksen myöntäneen valvontaviranomaisen on säilytettävä jäljennökset myöntämistään todistuksista ja pidettävä niistä kirjaa. Todistusten jäljennöksiä tulee säilyttää vähintään 3 vuoden ajan. Evira on antanut ohjeen 18509/1 elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasvipäristen rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntämisestä.

Esitän, että rehunvientitodistukset ja muut eläinlääkintötodistukset ovat määräajan säilytettäviä asiakirjoja, koska kyse ei ole kovinkaan merkittävästä yhteiskunnallisesta tehtävästä.

#### *11 02 08 04 (Päätös) Todistus: Alusten saniteettitoimenpiteistä tehdyt todistukset tai niistä vapauttamisesta tehdyt todistukset*

Maailman terveysjärjestön (WHO) kansainvälisen terveyssäännösten (IHR), johon Suomi on sopimuksella liittynyt, mukaan kaikki kansainvälisessä liikenteessä olevat alukset on tarkastettava kahdesti vuodessa. Tarkastuksen perusteella annetaan saniteettitodistus, joka on voimassa kuusi kuukautta. Terveydensuojelulaisissa (6 §) alusten valvonta ja todistusten myöntäminen on säädetty kunnan terveyssuojeluviranomaisen tehtäväksi. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

valvontaviranomainen Valvira nimeää ne satamat, joissa kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee tarkastaa alukset ja myöntää tarvittaessa todistukset.

Alusten saniteettitoimenpiteistä tehdyt todistukset tai niistä vapauttamisesta tehdyt todistukset ovat mielestäni määräajan säilytettäviä asiakirjoja, koska kyse ei ole kovinkaan merkittävästä yhteiskunnallisesta tehtävästä.

*11 02 08 04 (Päätös): Todistus: Vastaanottotodistus*

Vastaanottotodistuksella tarkoitetaan terveydensuojelulaissa, elintarvikelaissa, elintarvikeasetuksessa ja tupakkalaissa tarkoitettuja todistuksia, jotka viranomainen antaa ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle ilmoituksen vastaanottamisesta ja käsittelystä. Esimerkiksi terveydensuojelulakiin tuli 1.1.2017 muutoksia, jotka vaikuttavat valvontakohteiden hakemus- ja ilmoituskäsittelyyn sekä tarkastustoimintaan. Tehdystä ilmoituksesta ei tehdä enää päätöstä kuten aiemmin, vaan toiminnanharjoittajalle lähetetään todistus ilmoituksen vastaanottamisesta ja käsittelystä. Toiminnasta tehdyn ilmoituksen jälkeen valvontasuunnitelman mukainen tarkastus kohteeseen ajoitetaan riskiperustaisesti.

Esitän, että vastaanottotodistukset ovat määräajan säilytettäviä asiakirjoja.

*11 02 08 05 (Valvonta ja seuranta) Suunnitelma: Valvontasuunnitelma*

*11 02 08 05 (Valvonta ja seuranta) Arviointi: Valvontasuunnitelman arviointiraportti*

Elintarvikelain 48 §, eläinlääkintähuoltolain 10 §, terveydensuojelulain 6 § ja tupakkalain 84 § velvoittavat kuntia laatimaan ja hyväksymään valvontasuunnitelmat. Myös kemikaalilaki ja kuluttajaturvallisuuslaki velvoittivat kuntia laatimaan valvontasuunnitelmia. Valvontasuunnitelma-asetus edellyttää, että suunnitelma sisältää vähintään tarkastusten sisällön määrittelyn, valvontakohteiden tai valvontakohdetyyppien tarkastustiheyden, tarkastukseen keskimääräisesti käytettävän ajan arvioinnin, kunnan toimesta tapahtuvan näytteenoton ja näytteiden tutkimisen sekä valvontasuunnitelmien toteutumisen arvioinnin. Suunnitelma on laadittava siten, että valvonta on laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää. Valvontasuunnitelman laadinnassa ja sen päivityksessä otetaan soveltuvin osin huomioon keskusvirastojen valtakunnalliset ohjelmat.

Kuntien tulee arvioida valvontasuunnitelmien toteutumista ja toimittaa arviointiraportti aluehallintovirastoon. Arvioinnin sisältö perustuu ympäristöterveydenhuollon yhteiseen valtakunnalliseen ohjelmaan ja aluehallintoviraston ohjeisiin.

Valvontasuunnitelmat ja niiden arviointiraportit ovat mielestäni pysyvästi säilytettäviä asiakirjoja, sillä ne kuvaavat kattavasti ja monipuolisesti kunnan ympäristöterveydenhuoltoa.

### **Kuntaliiton muutosesitykset Kansallisarkiston päätökseen 10.2.2003, KA 346/43/2002.**

Määräaikaisesta pysyvään säilytykseen siirrettävät asiakirjat:

*11 02 08 04 (päätös) Ruumiinsiirtotodistukset ja ruumiinkuljetusluvut*

Hautaustoimilain (457/2003) 24§ :n mukaan haudattu ruumis tai tuhka saadaan erityisen painavista syistä aluehallintoviraston luvalla siirtää toiseen hautaan. Haudatun ruumiin siirtämiseen tarvittavasta terveydensuojeluviranomaisen luvasta säädetään

Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) 42 §:ssä. Sen mukaan haudatun ruumiin siirtämistä koskevaan kunnan terveydensuojeluviranomaiselle osoitettuun hakemukseen on liitettävä tiedot vainajasta sekä virallinen selvitys kuoleman syystä ja ajasta, ruumiin hautapaikasta sekä selvitys ruumille varatusta uudesta hautapaikasta.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on hankittava hautausmaiden omistajilta lausunto terveydellisten seikkojen selvittämiseksi haudatun ruumiin siirtämisestä tehdystä hakemuksesta. Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa kieltää haudatun ruumiin siirtämisen tai määrätä ruumista siirrettäessä noudatettavista muista toimenpiteistä terveyshaitan ehkäisemiseksi.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on määrättävä aika, jonka kuluessa ruumiin siirtäminen on toimitettava. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä ruumiin siirtämistä koskeva päätös tiedoksi sen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, jonne ruumis siirretään, sekä asianomaisille lääninhallituksille ja hautausmaiden omistajille. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen edustajan on oltava paikalla ruumista haudasta otettaessa ja uudelleen haudattaessa.

Ruumiin siirto maasta toiseen edellyttää asetuksen ruumiin kuljettamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta (13/1989) mukaan kunnan terveystarkastajan antamaa ruumiinkuljetuslupaa. Luvasta käy ilmi, että vainajan arkkun sulkeminen ja arkun sinetöinti ovat tapahtuneet valvontaviranomaisen läsnä ollessa.

Kuntaliiton oppaan nro 16 yleisen terveydensuojelulain mukaiset valvontatehtävän 16.2.3. kohdassa hautausmaa ja hautaaminen, sivulla 17, luetellaan seuraavat haudatun ruumiin siirtämiseen liittyvät asiakirjat: siirtämisilmoitukset, terveystarkastajan antamat todistukset siirtämisestä ja asiallisesta kuljetuksesta, hautausmaan omistajien lausunnot. Näiden asiakirjojen säilytysaika on 10 v.

Kuntaliitto perustelee esitystään ruumiinsiirtoa koskevien todistusten ja ruumiinkuljetuslupien pysyvistä säilytyksestä sillä, että on tärkeää säilyttää tieto ruumiin siirtämisestä ja varmistaa tieto lopullisesta hautapaikasta. Jos tieto ruumiin siirrosta häviää, myöhemmissä tutkimuksissa hautapaikkana voi näkyä alkuperäinen hautapaikka. Esitän, että ruumiinsiirtotodistukset ja kuljetusluvat säilytetään pysyvästi seulontaesityksen mukaan.

Pysyvästä säilytyksestä määräaikaiseen säilytykseen siirrettävät asiakirjat:

*11 02 08 01 (ohjaus) lakisääteisen tiedotus-, ohjaus- ja neuvontatyön tuloksena syntyvät asiakirjat (mm. kunnan laatimat ohjeet, esitteet ja tiedotteet).*

Kansallisarkisto määräsi päätöksessään (KA 345/43/02) lakisääteisen tiedotus-, ohjaus- ja neuvontatyöhön liittyvät kunnan laatimat ohjeet, esitteet ja tiedotteet pysyvään säilytykseen. Kuntaliitto perustelee esitystään asiakirjojen siirtämisestä pysyvästä säilytyksestä määräaikaiseen säilytykseen sillä, että kunnat antavat ympäristöterveydenhuollossa niin runsaasti erilaista ohjausta ja neuvontaa, että kaikkien ohjeiden, esitteiden ja tiedotteiden pysyvä säilyttäminen on liian raskas velvoite.



Viranomaispalvelut  
Tytti Voutilainen

22.9.2020

KA/27492/07.01.01.03.01/2017

Kansallisarkiston kunnallisia asiakirjoja koskeissa päätöksissä tiedottamisessa, ohjauksessa ja neuvonnassa kertyviä asiakirjoja on määrätty sekä pysyvään että määräaikaan säilytykseen. Esimerkiksi Kansallisarkiston päätöksissä pysyvästi säilytettävistä ympäristönsuojelun (KA 204/43/02, 14.10.2002) ja sivistystoimen (KA 188/43/04, 20.8.2004) asiakirjoista lakisääteisen tiedotus-, ja ohjaus- ja neuvontatyöhön tuloksena syntyneet ohjeet, esitteet ja tiedotteet määrätään pysyvään säilytykseen. Kansallisarkiston päätöksessä (KA 66/43/05, 17.10.2005) pysyvästi säilytettävistä kunnallisista elinkeinotoiminnan, kuluttajaneuvonnan, talous- ja velkaneuvonnan ja kotitalous- ja käsityöneuvonnan asiakirjoista määrätään keskeiset yleisestä valistuksesta ja tiedottamisesta syntyvät asiakirjat (mm. tiedotteet ja vastaavat) pysyvään säilytykseen. Yleishallinnon asiakirjoja koskevan päätöksen (KA 158/43/01, 3.9.2001) mukaan kotisivujen keskeiset tiedotteet, julkaisut ja muut aineistot säilytetään pysyvästi ja vähämerkitykselliset tiedotteet, julkaisut ja muut aineistot säilytetään oman tarpeen mukaan.

Esitän, että ympäristöterveydenhuollon lakisääteiden tiedotus-, ohjaus- ja neuvontatyön tuloksena syntyvien asiakirjojen pysyvää säilytysvelvoitetta pienennetään siten, että kunnat säilyttävät pysyvästi tiedotteet.

### Päätösesitys

Esitän, että Kansallisarkisto määrää arkistolain (831/1994) 8 ja 11 §:ien nojalla Kuntaliiton esityksessä mainitut kuntien ympäristöterveydenhuollon asiakirjatiedot pysyvään säilytykseen siten, kuin päätösluonnoksessa ja tässä muistiossa on esitetty.

Esitän, että tämä päätös täydentää Kansallisarkiston päätöstä 10.2.2003 (KA 346/43/02) kunnallisten viranomaisten ja toimielinten ympäristöterveydenhuollon tehtävistä kertyvien asiakirjojen pysyvästä säilytyksestä. Esitän, että päätöstä voidaan soveltaa 1.3.2000 alkaen kertyneisiin ympäristöterveydenhuollon asiakirjoihin. Esitän, että päätöstä voidaan soveltaa myös kemikaali- ja turvallisuuslain mukaisissa tehtävissä kertyneisiin asiakirjatietoihin sinä aikana, kun kunnat hoitivat näitä tehtäviä.

Esitän, että pysyvään säilytykseen määrätty kuntien ympäristöterveydenhuollon syntysähköiset asiakirjatiedot säilytetään (arkistoidaan) yksinomaan digitaalisessa muodossa, jos ne ja niiden metatiedot ovat pitkäaikaissäilytykseen soveltuvassa muodossa (SÄHKE2-määräyksen noudattaminen) tai jos ne ovat sellaiseen muotoon muunnettavissa Kansallisarkiston antamien ohjeiden mukaisesti.

Mikäli kuntatoimijalla ei ole ollut tai ei ole vielä edellytyksiä säilyttää pysyvään säilytykseen määrättyjä syntysähköisiä asiakirjatietoja todistusvoimaisesti yksinomaan digitaalisessa muodossa, asiakirjat säilytetään myös analogisessa muodossa. (Todistusvoimaisuus tarkoittaa asiakirjojen autenttisuutta, luotettavuutta, eheyttä ja käytettävyyttä.) Pelkästään analogisessa muodossa olevat pysyvästi säilytettävät asiakirjat säilytetään analogisesti, jos niitä ei myöhemmin digitoida analogisten ilmentymien hävittämisen mahdollistavien vaatimusten mukaisesti. Esitän, että Kansallisarkisto antaa kunnille tarkentavaa ohjeistusta sähköisestä arkistoinnista ja digitoinnista.